

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta (HE 103/2021 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- hallitusneuvos Henna Huhtamäki, sosiaali- ja terveysministeriö
- yksikönpäällikkö Saija Nurminen, ulkoministeriö
- kehityspäällikkö Minna Levander, Eläketurvakeskus
- lakiasiainjohtaja Jussi-Pekka Rantanen, Keva
- puheenjohtaja Stefan Lee, Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys UHVY ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- valtioneuvoston kanslia
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- STTK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annettua lakia.

Eläkeoikeuden siirto Euroopan unionin eläkejärjestelmästä Suomen työeläkejärjestelmään edellyttää, että henkilö on siirtänyt aiemmin Suomessa karttuneen eläkeoikeutensa Euroopan unionin eläkejärjestelmään. Esityksen mukaan Euroopan unionin henkilöstöasetuksen soveltamisalaan kuuluva henkilö, jolle ei ole syntynyt oikeutta eläkkeeseen Euroopan unionin palveluksessa, voisi siirtää koko Euroopan unionin eläkejärjestelmässä karttunutta eläkeoikeutta vastaavan vakuutus-matemaattisen arvon Suomen työeläkejärjestelmään. Siirto olisi näin mahdollinen myös mää-

Valiokunnan mietintö StVM 24/2021 vp

räaikaisessa palvelussuhteessa Euroopan unionissa olleille henkilöille. Lisäksi siirron edellytyksenä olisi, että henkilölle olisi ennen siirtoa karttunut eläkettä Suomen työeläkejärjestelmään.

Ehdotuksen tavoitteena on selkeyttää ja yksinkertaistaa Euroopan unionin palveluksessa työskennelleen henkilön eläkeoikeuksien siirtämistä Suomen työeläkejärjestelmään. Samalla lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä lainsäädäntötekniisiä ja säädöshuollollisia muutoksia, joiden tavoitteena on ajanmukaistaa sääntelyä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Voimassa olevan eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain (165/1999) perusteella eläkeoikeus on ensin siirrettävä Suomen työeläkejärjestelmästä unionin järjestelmään, jotta oikeuksien palauttaminen on myöhemmin mahdollista. Euroopan unionin henkilöstöasetuksen mukaan siirto kansallisesta järjestelmästä unionin eläkejärjestelmään puolestaan edellyttää tehtävän vakinaistamista, joten määräaikaissa tehtävissä unionin palveluksessa työskentelevät henkilöt eivät voi siirtää eläkeoikeuttaan unionin eläkejärjestelmään eivätkä siten myöskään unionin järjestelmästä Suomen järjestelmään. Näissä tilanteissa eläkeoikeus voidaan siirtää vain yksityiseen eläkevakuutusjärjestelmään tai eläkerahastoon, ja Suomessa on yksi yksityinen taho, joka tarjoaa Euroopan unionista tehtävään eläkesiirtoon soveltuvaa ryhmäeläkevakuutusta.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja yksinkertaistaa Euroopan unionin palveluksessa työskennelleen henkilön eläkeoikeuksien siirtämistä Suomen järjestelmään koskevia säännöksiä ja turvata nykyistä paremmin henkilön eläkeoikeuksien säilyminen tilanteessa, jossa henkilölle ei ole syntynyt oikeutta eläkkeeseen Euroopan unionin eläkejärjestelmästä ja hänellä on Suomen työeläkejärjestelmässä vakuutettuja työ- tai ansiotuloja. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää myönteisenä, että ehdotettujen muutosten johdosta eläkeoikeuden siirto on mahdollinen myös määräaikaissa palvelussuhteessa Euroopan unionissa työskennelleille henkilöille, ja kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta ehdottaa teknistä täsmennystä lain voimaantulosäännöksiin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 103/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä annetun lain (165/1999) nimike, 1 ja 3 §, 2 luvun otsikko, 4 §:n 1 momentti, 5, 7, 9 ja 10 §, 11 §:n 1 momentti, 3 luvun otsikko, sekä 12, 13, 15 ja 16 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 ja 9 § osaksi laissa 687/2006, 3 § osaksi laissa 228/2002, 4 §:n 1 momentti laissa 687/2006, 12 § laeissa 228/2002 ja 1264/2016 sekä 13 § laissa 1264/2016, seuraavasti:

Laki eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan unionin eläkejärjestelmän välillä

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiajärjestön virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta annetussa asetuksen N:o 31 (ETY) 11 (Euratom), sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta sekä yhteisöjen virkamiehiin tilapäisesti sovellettavien erityisten toimenpiteiden laatimisesta annetussa neuvoston asetuksessa (ETY, Euratom; EHTY) N:o 259/68, jäljempänä henkilöstöasetus, liitteen VIII mukaiseen eläkeoikeuden siirtoon Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan unionin eläkejärjestelmän välillä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun siirron kohteena Euroopan unioniin on eläkeoikeus, joka henkilölle on karttunut työ-, virka- tai muusta palvelussuhteesta tai yrittäjätoiminnasta työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa, sellaisena kuin se on ollut voimassa työntekijän eläkelain tullessa voimaan, mainittujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen perusteella taikka työntekijän eläkelain (395/2006) perusteella.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun siirron kohteena Suomen työeläkejärjestelmään on eläkeoikeus, joka henkilölle on karttunut palveluksesta Euroopan unionissa henkilöstöasetuksen perusteella.

Valiokunnan mietintö StVM 24/2021 vp

3 §

Yhdyslaitos

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvista tehtävistä huolehtivana yhdyslaitoksena toimii Eläketurvakeskus.

Yhdyslaitoksena Eläketurvakeskuksen tehtävänä on muun ohessa:

1) sopia Euroopan unionin hallinnon kanssa eläkeoikeuden siirron edellyttämistä toimenpiteistä ja huolehtia niistä;

2) antaa toimivaltaisten eläkelaitosten päätösten perusteella yhteenveto karttuneista eläkeoikeuksista;

3) antaa päätös siirtomäärästä ja sille maksettavasta korosta, sekä toimivaltaisten eläkelaitosten rahoitusosuuksista;

5) periä toimivaltaiselta eläkelaitokselta, joka olisi velvollinen maksamaan eläkkeen, sen osuus Euroopan unionin eläkejärjestelmään siirrettävästä määrästä; sekä

6) seurata, että 3 luvun mukaisesti siirrettävät eläkeoikeudet siirtyvät asianmukaisesti Suomen työeläkejärjestelmään.

Eläketurvakeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada toimivaltaisilta eläkelaitoksilta tiedot, jotka se tarvitsee yhdyslaitostehtäviensä hoitamiseksi, sekä vastaavasti antaa Euroopan unionille tämän lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot.

2 luku

Eläkeoikeuden siirto Euroopan unioniin

4 §

Oikeus siirtoon ja siirrettävä eläkeoikeus

Henkilöstöasetuksessa tarkoitettulla henkilöllä on mainitun asetuksen ja tämän lain mukaisesti oikeus siirtää Euroopan unionin eläkejärjestelmään 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu eläkeoikeus.

---

5 §

Siirrettävän eläkeoikeuden määrä

Siirrettävän eläkeoikeuden määrä vastaa 4 §:ssä tarkoitettun eläkeoikeuden pääoma-arvoa. Pääoma-arvo lasketaan niiden perusteiden mukaisesti, jotka asianomainen ministeriö vahvistaa Eläketurvakeskuksen esityksestä.

Valiokunnan mietintö StVM 24/2021 vp

7 §

Laskelma eläkeoikeudesta

Saatuaan Euroopan unionin hallinnolta ilmoituksen eläkeoikeuden siirtohakemuksesta Eläketurvakeskus pyytää toimivaltaisilta eläkelaitoksilta päätökset hakijan 4 §:n mukaisesti määräytyistä eläkeoikeuksista sekä antaa näistä hakijalle yhteenvedon ja ennakkolaskelman siirtomäärästä. Eläketurvakeskus lähettää ennakkolaskelman tiedoksi Euroopan unionin hallinnolle.

9 §

Siirron toteuttaminen

Eläketurvakeskus antaa päätöksen Euroopan unioniin siirrettävästä määrästä, joka sisältää siirtomäärän ja sille 6 §:n mukaisesti laskettavan koron. Päätös annetaan sen jälkeen, kun 7 §:ssä tarkoitettut päätökset ovat tulleet lainvoimaisiksi tai, jos on haettu lainvoimaisen päätöksen poistamista, sen jälkeen kun muutoksenhakuelin on antanut ratkaisunsa poistamista koskevaan hakemukseen.

Eläketurvakeskus antaa lisäksi päätöksen siirtomäärän ja sille maksettavan koron rahoitusosuuksista. Rahoitusosuudet ja niiden suorittaminen määräytyvät 5 §:ssä säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Eläketurvakeskus siirtää Euroopan unioniin siirtomäärän korkoineen tässä pykälässä tarkoitettujen päätösten tultua lainvoimaisiksi. Siirtoa varten Eläketurvakeskus perii toimivaltaisilta eläkelaitoksilta siirtomäärän korkoineen.

10 §

Euroopan unionin eläkejärjestelmään tehdyn siirron oikeusvaikutukset

Työ-, virka- tai muun palvelussuhteen tai yrittäjätoiminnan, johon siirretty eläkeoikeus on perustunut, katsotaan 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuja lakeja, eläkeohjesääntöä tai eläkesääntöjä sovellettaessa päättyneen viimeistään siirtomäärän laskentapäivää edeltäneen päivän lopussa. Päätymistä edeltävä aika ei oikeuta eläkkeeseen Suomen työeläkejärjestelmästä enää sen jälkeen, kun eläkeoikeuden siirto Euroopan unionin eläkejärjestelmään on toteutunut.

11 §

Muutoksenhaku ja päätöksen poistaminen

Asianosainen, joka ei tyydy eläkelaitoksen päätökseen tai Eläketurvakeskuksen siirrettävää eläkeoikeutta ja rahoitusosuuksia koskevaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta noudattaen, mitä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa laeissa, eläkeohjesäännössä tai eläkesäännöissä säädetään. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa Eläketurvakeskukselle. Jos valituksen kohteena on eläkelaitoksen päätös, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jona asianosainen on saanut tie-

Valiokunnan mietintö StVM 24/2021 vp

don 7 §:ssä tarkoitetusta yhteenvedosta. Eläketurvakeskuksen on tällöin toimitettava valitus päätöksen antaneen eläkelaitoksen käsiteltäväksi.

---

3 luku

Eläkeoikeuden siirto Suomen työeläkejärjestelmään

12 §

Eläkeoikeuden siirto Suomen työeläkejärjestelmään

Henkilöllä on oikeus siirtää eläkeoikeus Euroopan unionin eläkejärjestelmästä Suomen työeläkejärjestelmään, jos henkilön palvelus Euroopan unionissa päättyy hänen saamatta mainitun palveluksen perusteella oikeutta vastaiseen eläkkeeseen. Siirron edellytyksenä on, että henkilölle ennen siirtoa karttuneen työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainittujen työeläkelakien mukaisen eläkkeen määrä on suurempi kuin työntekijän eläkelaisa säädetyn sellaisen eläkkeen vähimmäismäärä, jonka eläkelaitos voi maksaa eläkkeensaajalle kertasuorituksena ilman eläkkeensaajan suostumusta. Henkilöllä, joka on aiemmin siirtänyt eläkeoikeutensa Suomen työeläkejärjestelmästä Euroopan unionin eläkejärjestelmään, on oikeus palauttaa eläkeoikeutensa Suomen työeläkejärjestelmään.

Euroopan unionista Suomen työeläkejärjestelmään siirrettävä summa on koko Euroopan unionin eläkejärjestelmän mukaan karttunutta eläkeoikeutta vastaava pääoma-arvo.

Suomen työeläkejärjestelmään 1 momentin mukaisesti siirrettävän eläkeoikeuden pääoma-arvona käytetään 2 momentin mukaista määrää. Pääoma-arvosta lasketaan eläkeoikeus 5 §:ssä tarkoitettujen perusteiden mukaisesti. Näistä eläkeoikeuksista huolehtii Keva samalla tavalla kuin valtion palvelukseen perustuvista eläkeoikeuksista. Siirrettävä määrä tuloutetaan Valtion eläke-rahastolle.

13 §

Suomen työeläkejärjestelmään tehdyn siirron oikeusvaikutukset

Suomen työeläkejärjestelmään siirretyn eläkeoikeuden perusteella henkilöllä on oikeus julkisten alojen eläkelain (81/2016) mukaiseen eläkkeeseen siten, että oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle määräytyy mainitun lain 10 §:n mukaisesti. Suomen työeläkejärjestelmään siirretyn eläkeoikeuden perusteella myönnettävää eläkettä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi ei lueta mainitun lain 83 §:ssä tarkoitettua tulevaa aikaa eikä Suomen työeläkejärjestelmään siirrettyä määrää oteta huomioon 88 §:n mukaisen tulevan ajan ansioissa.

Valiokunnan mietintö StVM 24/2021 vp

15 §

Sopimus Euroopan unionin hallinnon kanssa

Asianomaisella ministeriöllä on oikeus tehdä Euroopan unionin hallinnon kanssa sopimus, jossa sovitaan siirtoon liittyvistä toimenpiteistä.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1999.

Tässä laissa tarkoitettu sopimus Euroopan unionin hallinnon kanssa voidaan tehdä sen jälkeen, kun tämä laki on tullut voimaan.

Mitä tässä laissa säädetään eläkeoikeuden siirrosta Euroopan unioniin, sovelletaan henkilöön, joka tämän lain voimaan tullessa työskentelee Euroopan unionin toimielimen palveluksessa, takautuvasti 1 päivästä tammikuuta 1995 lukien.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Mitä tämän lain 12 §:n 1 momentissa säädetään eläkeoikeuden Suomeen siirtämisen edellytyksenä olevasta eläkekattumasta, sovelletaan niihin eläkeoikeuden siirtoa koskeviin hakemuksiin, jotka tehdään 1 päivänä tammikuuta 2022 tai sen jälkeen. Jos eläkeoikeus on siirretty Euroopan unioniin, tämän lain 12 §:n 1 momentissa edellytettyä kattumaa ei sovelleta.

Valiokunnan mietintö StVM 24/2021 vp

Helsingissä 6.10.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kim Berg sd
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Merja Kyllönen vas
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk (osittain)
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen